Lietas Nr.11092040710
Lietas arhīva Nr. KA04-0634-18/17
ECLI:LV:RAT:2018:1010.11092040710.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2018.gada 10.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Aivars Uminskis
tiesneses Ludmila Poļakova un Žaneta Vēvere,
piedaloties prokurorei Allai Seibutei,
aizstāvim Egonam Rusanovam,
iztiesājot atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 116.panta saistībā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedumu /pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 116.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā par citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavība) un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 7 gadiem, ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

2010.gada 28.martā ap plkst. 21.30 /pers. A/ savā dzīvesvietā /adrese/, būdama alkohola ietekmē, uzsāka strīdu ar savu paziņu /pers. B/. Īstenojot pēkšņo nodomu par citas personas tīšu nonāvēšanu, /pers. A/ devās uz virtuvi, kur paņēma nazi, bet pēc tam, turot nazi kreisajā rokā, pienāca pie /pers. B/, kurš tobrīd atradās dzīvokļa priekšnamā, un ar nazi tīši vienu reizi iedūra /pers. B/ krūškurvja priekšējā virsmā sirds apvidū. /pers. A/ noziedzīgo darbību rezultātā /pers. B/ tika nodarīti smagi miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. B/ nāves iestāšanos.

Par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza apsūdzētās /pers. A/ aizstāvis E.Rusanovs, kurš lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā, taisot jaunu spriedumu, atkarībā no apelācijas instances tiesā konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem.

Pirmās instances tiesa, formāli atsaucoties uz liecinieku /pers. C/ un /pers. D/ pirmās instances tiesā sniegtajām liecībām, pamatoja savus secinājumus ar lietā neesošām ziņām par faktiem un nepamatoti atzina, ka /pers. B/ nebija pret apsūdzēto pielietojis vardarbību.

Aizstāvis uzskata, ka pirmās instances tiesa nemotivēti noraidījusi aizstāvības lūgumu par kompleksās cietušā /pers. B/ pēcnāves tiesu psihiatriskās – psiholoģiskās ekspertīzes noteikšanu. Turklāt pirmās instances tiesa, nenozīmējot asins pēdu trasoloģiskās izpētes ekspertīzi, savus secinājumus esot balstījusi uz aizstāvības ieskatā nekompetentas personas – „apsūdzības liecinieces" /pers. E/ – pieņēmumiem, kaut gan aizstāvība vērsa tiesas uzmanību, ka pieminētā persona nav sertificēts eksperts Tiesu eksperta likuma izpratnē. Neraugoties uz to, tiesa spriedumā norādījusi, ka tiek vērtētas „ekspertes /pers. E/ tiesas sēdē sniegtās liecības".

Aizstāvis norāda, ka tiesa faktu, ka pirmstiesas kriminālprocesā noticis būtisks /pers. A/ tiesību uz aizstāvību pārkāpums, vērtējusi pretēji kriminālprocesa pamatprincipu būtībai, proti, par sliktu /pers. A/. Rajona (pilsētas) tiesa /pers. A/ „nelabvēlīgās" ziņas izmantoja pret pašu apsūdzēto, savukārt „labvēlīgās" atzina par pierādīšanā neizmantojamām ziņām.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 12.maija spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atcelts daļā par sodu.

/pers. A/ pēc Krimināllikuma 116.panta sodīta ar brīvības atņemšana uz 6 gadiem un policijas kontroli uz 1 gadu.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Ar Augstākās tiesas 2015.gada 27.februāra lēmumu, izskatot krimināllietu kasācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 12.maija spriedums atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 5.janvāra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atcelts daļā par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 116.panta.

/pers. A/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 120.pantā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par slepkavību, kas izdarīta piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisījusi vardarbība un sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Ar Augstākās tiesas 2017.gada 7.februāra lēmumu, izskatot krimināllietu kasācijas kārtībā sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores A. Seibutes kasācijas protestu un apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2016.gada 5.janvāra spriedums atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 26.septembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atcelts daļā par sodu. /pers. A/ pēc Krimināllikuma 116.panta sodīta, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem un policijas kontroli uz

1 gadu.

Pārējā daļā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Ar Augstākās tiesas 2018.gada 30.maija lēmumu, izskatot krimināllietu kasācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas 2017.gada 26.septembra spriedums atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Apelācijas kārtībā, izskatot no jauna apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova apelācijas sūdzību, apsūdzētā /pers. A/ un viņas aizstāvis E.Rusanovs uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību.

Aizstāvis norādīja, ka no stacionārās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinuma un ekspertes I.Samoilovas liecībām secināms, ka /pers. A/ noziedzīgā nodarījuma brīdī bijušas stipra psihiska uzbudinājuma pazīmes.

Aizstāvja ieskatā, gadījumā, ja prokurore apšaubīja ekspertes secinājumu pamatotību, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 197.pantam viņai vajadzēja pieteikt lūgumu par atkārtotas kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes noteikšanu. Atkārtota ekspertīze novērstu šaubas. Šāds lūgums netika pieteikts.

Aizstāvis uzskata, ka /pers. A/ pēc Krimināllikuma 120.panta sods nosakāms piespiedu darbu veidā, ievērojot Krimināllikuma 5.panta otrajā daļā ietverto nosacījumu par labvēlīgākā Krimināllikuma atpakaļejoša spēkā piemērošanu. Brīvības atņemšanas soda noteikšanas gadījumā ir piemērojama nosacītā notiesāšana.

Prokurore apelācijas instances tiesas sēdē iesniegto apelācijas sūdzību neatzina. Lūdza /pers. A/ par Krimināllikuma 116.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta nosacījumus, noteikt sodu brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, policijas kontroli uz 1 gadu.

Prokurore norādīja, ka nav pamata apsūdzētās /pers. A/ noziedzīgās darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 120.panta. No tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem izriet, ka emocionālais sasprindzinājums apsūdzētājai nebija radies piepeši, kā to paredz Krimināllikuma 120.pants, bet gan dzīves laikā ieilgušo problēmu dēļ, un uz šo apstākli eksperte Irīna Samoilova norādījusi ne tikai eksperta atzinumā, bet arī liecībās.

Apsūdzētās rīcībā nav konstatētas visas fizioloģiskajam afektam raksturīgās fāzes, proti, konstatēts tikai emocionālais sasprindzinājums. Ambulatorās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumā un stacionārās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumā atzīts, ka /pers. A/ noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā varēja saprast un vadīt savu rīcību pilnā apmērā.

Kriminālprocesā netika pierādīts, ka strīda laikā /pers. B/ iesita /pers. A/. No medicīniskās izziņas izriet, ka /pers. A/ hematomu uz labā sāna ieguva citos apstākļos, aizturēšanas laikā. Arī liecinieki /pers. C/ un /pers. D/, kuri bija nozieguma aculiecinieki, neliecināja par /pers. B/ pielietoto vardarbību pret /pers. A/.

Turklāt ar tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumu pierādīts, ka, ievērojot paradumus, /pers. A/ un /pers. B/ savstarpējās attiecības, apsūdzētajai konstatēto zilumu nevar uzskatīt par pietiekamu un ievērojamu /pers. B/ vardarbību, lai apsūdzētajai būtu pamats uzbrukt ar nazi. Doto atzinumu ekspertes uzturēja pirmās instances tiesā. Arī 2013.gada 6.augusta stacionārās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinuma Nr.384/2013 13.punktā norādīts, ka reālas briesmas no /pers. B/ puses krimināllietā nav fiksētas, dati par tām nav iegūti.

Motīvu daļa

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedums atceļams pilnībā.

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nepareizi atzina par pierādītām /pers. A/ nodarījuma faktiskās darbības un izdarīja kļūdainu noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju.

Krimināllietu tiesas kolēģija konstatē, ka /pers. A/ izdarīja slepkavību stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisīja pret /pers. A/ pielietotā vardarbība no cietušā puses šādos apstākļos.

2010.gada 28.martā ap plkst. 21.30 /adrese/ /pers. B/ strīda laikā ar /pers. A/ vienu reizi ar dūri iesita /pers. A/ pa tās ķermeņa labo pusi, apsūdzētā piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisījusi pret viņu pielietotā vardarbība, dzīvokļa virtuvē paņēma nazi, turot to kreisajā rokā, piegāja pie /pers. B/, kurš tobrīd atradās dzīvokļa priekšnamā, un nolūkā /pers. B/ nogalināt ar iepriekš minēto nazi vienu reizi iedūra /pers. B/ krūšu kurvja priekšējā virsmā – sirds apvidū. /pers. A/ noziedzīgo darbību rezultātā /pers. B/ tika nodarīti smagi miesas bojājumi, kreisās plaušas, sirds somiņas un sirds bojājumi, kas bīstami dzīvībai un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. B/ nāves iestāšanos.

Tādējādi ar savām noziedzīgajām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 120.pantā.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa neievēroja Kriminālprocesa likuma 124.panta piektajā daļā norādīto pierādīšanas standartu – „saprātīgu šaubu izslēgšana" un Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajā daļā nostiprināto principu – „visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību", izvērtējot pierādījumus par nozieguma izdarīšanas apstākļiem, tieši to, vai /pers. A/ bija strīda iniciatore, vai strīda laikā /pers. B/ iesitis /pers. A/ ar dūri pa sānu, vai /pers. A/ uz virtuvi devās slepkavības nolūkā, lai paņemtu slepkavības ieroci – nazi.

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka minēto apstākļu noskaidrošanai ir būtiska nozīme krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā un pareizas noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas noteikšanā.

Pirmās instances tiesa nepilnīgi izvērtēja liecinieku /pers. C/ un /pers. D/ sniegtās liecības, faktu, ka uzreiz pēc aizturēšanas /pers. A/ uz labā sāna konstatēta hematoma, un /pers. A/ pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības.

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka 2010.gada 30.martā /pers. A/ kā aizdomās turētās protokols (*1.sējums 35.lapa*), kurā ir ietvertas /pers. A/ sniegtās liecības, nav izmantojamas /pers. A/ vainas pierādīšanā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 130.panta otrās daļas 4.punktam, jo ziņas par faktiem iegūtas pārkāpjot kriminālprocesa pamatprincipus.

No lietas materiāliem izriet, ka /pers. A/ kā aizturētā atteicās sniegt liecības, jo vēlējās liecināt aizstāvja klātbūtnē. Pirms liecību sniegšanas aizdomās turētās statusā /pers. A/ piekrita sniegt liecības bez aizstāvja klātbūtnes. Atbilstoši Kriminālprocesa likumam 88.panta otrās daļas trešajam teikumam, ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, bija izteikusi lūgumu par aizstāvja piedalīšanos, atteikšanās no aizstāvja var notikt vienīgi aizstāvja klātbūtnē (*1.sējums 29.lapa*). Procesa virzītājs pretēji Kriminālprocesa likuma 81.panta pirmās daļas 2.punktam aizstāvi uz aizdomās turētās /pers. A/ nopratināšanu neuzaicināja, kā rezultātā pārkāpa /pers. A/ pamattiesības uz aizstāvību, kas nostiprinātas Kriminālprocesa likuma 20.pantā.

2015.gada 27.februārī Augstākā tiesa, izskatot šajā kriminālprocesā apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 12.maija spriedumu norādīja, ka gadījumā, ja apsūdzētās /pers. A/ nopratināšanas protokolā norādītās ziņas būtu nelabvēlīgas, tad to izmantošana pierādīšanā atkarībā no iegūšanas apstākļiem saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 130.panta otro un trešo daļu būtu vai nu nepieļaujama vai ierobežoti pieļaujama, taču gadījumā, kad šādas ziņas par faktiem ir labvēlīgas apsūdzētajai, atbilstoši kriminālprocesa pamatprincipiem nav nekādu šķēršļu to pieļaujamībā un izmantošanā pierādīšanā.

Ievērojot minēto kasācijas instances tiesas atziņu, apelācijas instances tiesa par pierādīšanā izmantojamām ziņām atzīst tās tādā apjomā, ciktāl /pers. A/ kā aizdomās turētās 2010.gada 30.marta nopratināšanas protokolā ietvertās ziņas, ir labvēlīgas apsūdzētajai un ar kurām pamatotas viņas aizstāvības versijas.

/pers. A/ kā aizdomās turētā liecināja, ka viņa un /pers. C/ sēdēja istabā pie datora, kad /pers. B/ sāka kliegt, ka viņu tracina viņu smiekli. Strīda laikā ar /pers. B/ viņa gāja uz virtuvi, /pers. B/, ejot līdzās, iesita viņai ar dūri pa sānu.

Apelācijas instances tiesa konstatē, ka liecinieces /pers. C/ sniegtās liecības daļā par to, kurš uzsāka konfliktu un par konflikta cēloni sakrīt ar apsūdzētās /pers. A/ pirmstiesas izmeklēšanā un tiesā sniegtajām liecībām (*1.sējuma 35., 87.-90.lapa, 2.sējuma 70.-75.lapa*).

Lieciniece /pers. C/ liecināja, ka viņa kopā ar apsūdzēto /pers. A/ sēdējušas guļamistabā pie datora, skatījušās bildes un smējušās. Liecinieks /pers. D/ sēdēja uz dīvāna viesistabā, bet /pers. B/ viesistabā gulēja. Ap plkst. 21.30 vai 22.00 /pers. B/ sācis lamāties, jo viņas it kā skaļi esot uzvedušās. Apsūdzētā piecēlusies kājās un teikusi, ka viņu nomierinās. Pēc kāda laika viņa redzējusi koridorā apsūdzēto /pers. A/, kura kreisajā rokā turot nazi strīdas ar /pers. B/. Vēl pēc kāda laika izdzirdēja /pers. D/ kliedzot: „Ļena, manuprāt, viņa viņu nosita. Šķiet, ka viņš ir miris!" Tad lieciniece ieraudzījusi, ka /pers. B/ gulējis uz grīdas dzīvokļa priekštelpā, pretī vannas istabas durvīm, blakus /pers. B/ līķim uz ceļiem sēdējusi apsūdzētā (*1.sējuma 21.-22., 174.-178.lapa*).

Uz apstākli, ka apsūdzētā /pers. A/ nebija strīda iniciatore savās liecībās norādīja arī liecinieks /pers. D/, kurš liecināja, ka /pers. A/ pakaļ uz virtuvi aizgāja /pers. B/, liecinieks dzirdēja, ka starp /pers. B/ un /pers. A/ izcēlās strīds (*1.sējuma 17., 171.-174.lapa*).

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka minētie pierādījumi ļauj izdarīt secinājumu, ka /pers. A/ izgāja no guļamistabas uz citām telpām nolūkā noskaidrot attiecības ar /pers. B/, pēc tā kā /pers. B/ sāka viņu lamāt. Savukārt savstarpējo attiecību noskaidrošana rezultējās konfliktā.

Tādējādi negūst apstiprinājumu pirmās instances tiesas spriedumā par pierādītām atzītās /pers. A/ darbības, un tieši, ka /pers. A/ uzsāka mutvārdu strīdu ar savu paziņu /pers. B/ un viņa uz virtuvi devās nolūkā realizēt pēkšņo nodomu nogalināt /pers. B/.

Pretēji prokurores norādei, ka liecinieku /pers. C/ un /pers. D/ sniegtās liecības atspēko aizstāvības argumentu, ka /pers. B/ iesita /pers. A/ ar dūri pa sānu, tiesas kolēģija atzīst, ka liecinieki /pers. C/ un /pers. D/ nebija visu /pers. A/ un /pers. B/ darbību aculiecinieki. No liecinieku /pers. C/ un /pers. D/ liecībām izriet, ka viņi periodiski pievērsās dzīvoklī notikušajam strīdam starp /pers. B/ un /pers. A/, jo /pers. C/ lasīja interneta vietnē ievietotās ziņas un skatījās bildes, bet /pers. D/ skatījās televīzijas pārraides.

Kaut gan /pers. A/ medicīniskajā apskatē norādīja uz citiem miesas bojājumu rašanās apstākļiem, paskaidrojot, ka viņa traumu ieguva aizturēšanas laikā (*1.sējuma 156.lapa*), apelācijas instances tiesa konstatē, ka izņemot apsūdzētās /pers. A/ pretrunīgās liecības par miesas bojājumu rašanās apstākļiem, kriminālprocesā netika iegūti citi pierādījumi, kas ļautu novērst sapratīgas šaubas, ka konflikta laikā /pers. B/ iesita ar dūri /pers. A/ pa sānu. Lietā ir objektīvas ziņas par /pers. A/ konstatēto hematomu. Īslaicīgas aizturēšanas biroja sertificēta feldšere, veicot /pers. A/ apskati, konstatēja /pers. A/ uz labā sāna svaigu hematomu. Tāpat bez ievērības nav atstājami citi lietā konstatētie palīgfakti. Pierādīts, ka strīda laikā /pers. B/ un /pers. A/ tikai periodiski bija liecinieku /pers. C/ un /pers. D/ redzeslokā, tāpēc pastāv pietiekama ticama varbūtība, ka brīdī, kad liecinieki neredzēja notiekošo strīdu, /pers. B/ pielietoja pret /pers. A/ vardarbību. Turklāt /pers. A/ norāde, ka miesas bojājumus viņa ieguva aizturēšanas laikā negūst apstiprinājumu. Lietā nav ziņu, ka pret /pers. A/ aizturēšanas laikā tika piemērots fizisks spēks, kā rezultātā /pers. A/ varēja būt nodarīta hematoma.

Ievērojot minēto un ņemot vērā Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajā daļā nostiprināto principu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka savstarpēja strīda laikā /pers. B/ iesita ar dūri /pers. A/ pa labo sānu.

Krimināllietu tiesas kolēģija konstatē, ka kriminālprocesā iegūti pietiekami pārliecinoši pierādījumi, kas ļauj izdarīt secinājumu, ka /pers. A/ izdarīja citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu.

No liecinieku /pers. C/ un /pers. D/, apsūdzētās /pers. A/ liecībām secināms, ka nozieguma izdarīšanas laikā dzīvoklī bez cietušā /pers. B/ atradās /pers. C/, /pers. D/ un /pers. A/. Konflikts notika starp /pers. B/ un /pers. A/ dzīvokļa priekšistabā, savukārt tajā brīdī /pers. C/ atradās guļamistabā, bet /pers. D/ viesistabā. Lieciniece /pers. C/ liecināja, ka viņa redzēja /pers. A/ kreisajā rokā nazi un jau pēc mirkļa lieciniece atkal pievērsa skatienu konfliktam, dzirdot /pers. D/ kliedzienu, ka /pers. B/ ir nogalināts. Lieciniece /pers. C/ redzēja, ka blakus nogalinātajam /pers. B/ atradās /pers. A/.

Apelācijas instances tiesa par patiesām atzīst /pers. D/ pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības, ka viņš redzēja kā /pers. A/ iedūra /pers. B/ nazi krūtīs (*1.sējuma 17.lapa*).

Liecinieces /pers. C/ liecības, ka tieši /pers. D/ iekliedzās, ka: „Ļena, manuprāt, viņa viņu nosita", norāda uz to, ka /pers. D/ redzēja /pers. A/ prettiesiskās darbības.

Tiesas kolēģija uzskata, ka bez ievērības nav atstājami lietā iegūtie netiešie apsūdzētās vainas pierādījumi, kas loģiski saistīti ar krimināllietā pierādāmajiem faktiem.

Ar apskates protokolu, tam pievienotā notikuma vietas shēmu un fototabulu un liecinieces /pers. E/ liecībām apstiprinās fakts, ka /pers. B/ slepkavība notika vietā, kur konfliktēja /pers. A/ ar /pers. B/.

Apskatē konstatēts, ka dzīvokļa priekštelpā uz grīdas atrasts /pers. B/ līķis – guļošs uz muguras, turpat atrasts asinīm līdzīgs šķidrums. Virtuvē uz galda atrasts nazis ar asinīm līdzīgām pēdām (*1.sējuma 3.-5.lapa, 2.sējuma 9.-27.lapa*).

Lieciniece /pers. E/ liecināja, ka, būdama Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperte, veica notikuma vietas apskati. Dzīvokļa apskates laikā viņa konstatējusi dažādas pēdas, ko veidojušas asinis izsmērējumu un šļakatu formā. Asins pēda uz ledusskapja radusies saskarē ar auduma virsmu, tā radās nevis no pieskāriena, bet no slīdēšanas. Savukārt asins šļakatas uz grīdas starp koridoru un istabu varēja rasties, miesas bojājuma nodarīšanas brīdī, kad noticis dūriens vai naža izņemšana, kā arī tās varēja rasties no naža nopurināšanas (*2.sējuma 65.- 67., 201.-206.lapa*).

Līķa ekspertīzes atzinums, ekspertes N.Skidenko liecības un lietisko ekspertīžu atzinumi apstiprina kopumā liecinieku /pers. D/ un /pers. C/ sniegtās liecības, ka /pers. A/, turot nazi kreisajā rokā, iedūra ar to /pers. B/ krūškurvī.

Tā līķa ekspertīzē konstatēts, ka /pers. B/ nāve ir vardarbīga, tā iestājusies 2010.gada 28.martā diennakts beigās no durti-griezta krūšu kurvja ievainojuma ar kreisās plaušas, sirdssomiņas un sirds bojājumiem, ko pavadīja ārēja un iekšēja asiņošana un kas sarežģījās ar iekšējo orgānu mazasinību un šoku. Ievainojuma kanāla virziens no priekšpuses uz mugurpusi, no augšas uz leju un nedaudz no kreisās uz labo pusi (*1.sējuma 52.-55.lapa*).

Ar lietisko pierādījumu ekspertīžu atzinumiem un tām pievienotām fototabulām konstatēts, ka bojājums izmeklējamā /pers. B/ sporta krekla audumā un durti grieztais bojājums /pers. B/ ķermenī radīti ar ekspertīzei iesniegto virtuves naža asmeni. Uz naža spala sviedru pēdas varēja rasties no /pers. A/ (*1.sējuma 100.-102., 104.-109.lapa*).

Savukārt ar lietisko pierādījumu ekspertīzes atzinumu un tam pievienoto pielikumu (*1.sējuma 111.-116.lapa*), ar ekspertu Sandras Rožānes un Aretas Sabules sniegtajām liecībām (*1.sējuma 199.-202.*lapa) pierādīts, ka uz /pers. A/ labās rokas plaukstas ārējās daļas un naga atrasts /pers. B/ piederošais DNS.

No tiesu medicīnas ekspertes Nadeždas Skidenko liecībām izriet, ka /pers. B/ nevarēja pats uzkrist uz naža. Cilvēkam uzkrītot uz naža, ievainojuma kanāla virziens ir no apakšas uz augšu, savukārt konkrētajā gadījumā /pers. B/ līķa ekspertīzē konstatēts ievainojuma kanāla virziens no augšas uz leju (*1.sējuma 198.-199.lapa*). Turklāt tiesas kolēģija ņem vērā, ka uz /pers. B/ rokām un delnām asins pēdas netika konstatētas, kas izslēdz

iespēju, ka /pers. B/ pats sev nodarīja miesas bojājumus un izrāva nazi no brūces.

Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka izvērtēto pierādījumu kopums ārpus saprātīgām šaubām pierāda, ka /pers. A/ izdarīja /pers. B/ slepkavību.

Krimināllietu kolēģija atzīst, ka /pers. A/ slepkavību izdarīja ar tiešu nodomu. Uz vainīgās tiešu nodomu attiecībā pret nāvi norāda /pers. A/ darbību virzība uz bojājumu nodarīšanu dzīvībai svarīgiem orgāniem un nozieguma rīka izmantošana cietušā dzīvības atņemšanas procesā. Apsūdzētā /pers. A/ /pers. B/ nogalināšanā izmantoja nazi ar pietiekami garu asmeni 207,4 mm garš, kas tūlīt spēj sagādāt nāvi. /pers. A/ iedūra cietušajam krūškurvī, kur atrodas cilvēka dzīvībai svarīgi orgāni, bojājot /pers. B/ vairākus dzīvībai svarīgus orgānus: kreiso plaušu, sirdssomiņu un sirdi.

Apelācijas instances tiesa norāda, ka pats par sevi fakts, ka konflikta laikā /pers. B/ pret /pers. A/ pielietoja vardarbību, iesitot /pers. A/ pa sānu, neliecina, ka /pers. A/ atradās nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī.

Persona tiek atzīta par nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī esošu, ja ievēroti nepieciešamās aizstāvēšanās tiesīguma nosacījumi, kuriem atbilstoši uzbrukumam (apdraudējumam) ir jābūt: 1)prettiesiskam un kaitīgam; 2) īstenam; 3) patiesi pastāvošam, kas nozīmē, ka apdraudējums ir jau sācies vai pastāv reāli uzbrukuma draudi un nav vēl pabeigts. (*Augstākās tiesas 2008./2009.gada tiesu prakses apkopojuma „Tiesu prakse krimināllietās par slepkavībām" kopsavilkuma 10.punkts*).

No lietas materiāliem izriet, ka cietušais /pers. B/ pēc iesišanas /pers. A/ ar dūri pa sānu, neveica nekādas aktīvas darbības, lai turpinātu pielietot fizisku spēku pret apsūdzēto /pers. A/, /pers. B/ un /pers. A/ mutiski strīdējās.

Tādējādi apelācijas instances tiesa secina, ka kaitējums /pers. B/ nodarīts pēc tam, kad apdraudējums bija pabeigts un zudusi jebkāda vajadzība piemērot aizsardzības līdzekļus.

Krimināllietu tiesas kolēģija, izvērtējot apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja apelācijas sūdzības argumentus, ka /pers. A/ slepkavību izdarīja stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, konstatē, ka kriminālprocesā veiktas divas tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes, kas ir pretējas savos atzinumos daļā par to, vai /pers. A/ nozieguma izdarīšanas brīdī atradās spēcīgā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī un par /pers. A/ piemītošām individuāli psiholoģiskajā īpatnībām.

Ar ambulatorās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumu secināts, ka kriminālprocesā nav datu, ka /pers. A/ noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā būtu atradusies fizioloģiskā afekta stāvoklī vai kādā no citiem emocionāliem stāvokļiem, kas varētu būtiski ietekmēt ekspertējamās personas uzvedību noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā. Viņa, atrazdamās parasta alkohola reibumā, uzvedās tipiski savām personības īpašībām.

/pers. A/ nepiemīt tādas individuāli psiholoģiskas īpatnības (tajā skaitā uzbudinājums, paaugstināts jūtīgums, nosliece uz negatīvu pārdzīvojumu uzkrāšanu sevī, personībai subjektīvi noziedzīga vide), kas varētu būtiski ietekmēt viņas uzvedību lēmumā minētā notikuma laikā. Viņai piemīt psihisko procesu inertums, nepietiekami stabils pašvērtējums, viņa norāda uz aizvainojumu pret cietušo personu, taču tas būtiski neietekmēja viņas uzvedību noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Laika posmā pirms noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas un tā brīdī /pers. A/ neatradās tādā emocionālajā stāvoklī, piemēram, uzbudinājums, spriedze, frustrācija, kas varētu būtiski ietekmēt viņas spēju adekvāti izprast apkārtējās parādības, realitāti, situācijas saturu, kā arī viņas spēju apzināti regulēt savu rīcību, prognostiski vērtēt savas rīcības iespējamās sekas. Krimināllietas materiālos un ekspertīzes rezultātos nav tādu pazīmju, kas raksturīgi šiem specifiskajiem stāvokļiem.

/pers. A/ jau ilgstoši kopā ar cietušo /pers. B/ pastiprināti lietojusi alkoholiskos dzērienus, alkohola lietošanas laikā ilgstoši bija konflikti ar vardarbīgu attiecību noskaidrošanu, konfliktu laikā viens otram nodarīja fiziskas pārestības, jau iepriekš draudējusi cietušajam ar nazi. Arī medicīniskajā dokumentācijā ir informācija par konfliktējošām attiecībām ar apkārtējiem. Personība impulsīva, nebaidās no konfliktiem un paust savu viedokli, savu spriedzi izrea ģē uzvedībā, nevēlas iekļauties vispārpieņemtos standartos un noteikumos. Šī informācija nenorāda uz pretrunām starp personības īpašībām, pamatnostādnēm, ierastajiem uzvedības modeļiem un lēmumā minētajām darbībām.

/pers. A/ rīcību noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī nevar vērtēt kā stereotipu monoaktivitāti ar sprādziena dinamiku, tādiem darbības uz uzvedības traucējumiem, kas norāda par afektīvu uztveres un apziņas sašaurinājumu.

Krimināllietas materiālos un ekspertīzes rezultātos nav datu par afektogēniem pārdzīvojumiem, kuru rezultātā varētu rasties afektogēna amnēzija (*1.sējuma 66.-74.lapa*).

Pirmās instances tiesā eksperte A.Apsīte pēc atkārtotas iepazīšanās ar lietas materiāliem, un pēc liecinieku /pers. F/ un /pers. G/ nopratināšanas uzturēja ekspertīzē paustos secinājumus (*2.sējuma 67.-69.lapa*).

Pretēji tam ar stacionārās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumu konstatēts, ka /pers. A/ noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā neatradās fizioloģiskā afekta stāvoklī, taču viņa atradusies citā – spēcīgā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī, kas izlādējās ar agresiju.

/pers. A/ piemītošās individuāli psiholoģiskās īpatnības – emocionāla nestabilitāte, sociālā statusa pakāpenisks zaudējums, nepārliecinātība sociālā drošībā, paaugstināts uztraukums, jutīgums, nestabils pašvērtējums, negatīvo drošībā, paaugstināts uztraukums, jutīgums, nestabils pārvērtējums, negatīvo emociju pārsvars emocionālā sasprindzinājuma laikā – varēja būtiski ietekmēt viņas uzvedību.

Laika posmā no kārtējā konflikta līdz ātrās palīdzības atbraukšanai /pers. A/ atradusies spēcīgā un stiprā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī, kas ierobežo subjekta spējas pilnā mērā kontrolēt savu rīcību un mērķtiecīgi virzīt uz vēlamo mērķu sasniegšanu.

/pers. A/ konstatēts ieildzis emocionālais sasprindzinājuma stāvoklis ar šādām negatīvām emocijām – negatīvi pārdzīvojumi, aizvainojums, pazemošana un ciešanas, sadusmošanās. Reālas briesmas no /pers. B/ puses krimināllietā nav fiksētas un dati par tām nav iegūti.

/pers. A/ noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rīcība atbilst iespējamam agresijas veidam ārkārtīgā un spēcīgā emocionālā sasprindzinājuma izlādēšanās gadījumā. Jautājums par šo rīcību atbilstību /pers. A/ dzīves nostādnēm un personības orientācijas pamatvērtībām ir ticis izslēgts ar ārkārtīga spēcīga emocionālā sasprindzinājuma stāvokļa esamību.

Emocionāla sasprindzinājuma izlādēšanai ar agresiju nav raksturīgi stereotipiska monoaktivitāte un sprādzienveida dinamika. Emocionālais sasprindzinājums ir pielīdzināms juridiski definētam afekta stāvoklim, kuram ir raksturīga nespēja pilnā mērā kontrolēt un vadīt savu rīcību.

/pers. A/ atmiņas traucējumi ir izvērtējami kā daļēja retrogrāda amnēzija uz traumējošiem dzīves apstākļiem (28.03.2010.) un kā psiholoģiskās aizsardzības mehānisma ieslēgšana un darbība (*2.sējuma 178.-191.lapa*).

Eksperte I.Samoilova tiesas sēdē uzturējusi tās sniegto iepriekš norādīto ekspertīzes atzinumu, ka ar krimināllietas materiāliem pierādīts fakts, ka apsūdzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā neatradās fizioloģiskā afekta stāvoklī, bet ir atradusies alkohola reibuma stāvoklī vairāk par 0,5 promilēm, kas izslēdz fizioloģiskā afekta iespējamību. Tāpat ticis konstatēts, ka apsūdzētā ir emocionāli nestabila persona, ka viņa pirms noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas zināmu laiku atradusies emocionāli nelīdzsvarotā stāvoklī, kas tiek definēts kā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklis. Tā rezultātā apsūdzētā bija ieilgusi emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī, kas kārtējā konflikta laikā izlādējies ar agresiju. Eksperte uzskata, ka apsūdzētās apziņa bija daļēji traucēta un nevis apziņa vadījusi viņas rīcību, bet gan emocijas, ka stāvoklis, kurā atradās apsūdzētā, pilnīgi ietekmēja viņu un neļāva viņai pilnā

mērā, absolūti racionāli un saprātīgi kontrolēt savu rīcību, atņēma viņai spēju izlemt situāciju racionālā veidā, tas ir, viņas spējas vadīt sevi bija sašaurinātas. Eksperte norādījusi, ka emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī ir negatīvas emocijas, uztraukums, izmisums, nevēlēšanās dzīvot vai, tieši otrādi, milzīga vēlēšanās kaut ko izmainīt savā dzīvē un nespēja to izdarīt, ka tā saucamā „pēdējā piliena" šādā situācijā nav. Frustrācija pamazām, ar laiku sakrājas un, kad ir robežlīnija, visas emocijas nāk ārā. Eksperte nav konstatējusi, ka konkrētajā situācijā apsūdzētās dzīvība būtu tikusi apdraudēta, taču cietušais pat ar minimālu rīcību varēja izprovocēt „sprādzienu". Eksperte norādījusi, ka /pers. A/ ir psihiski vesels cilvēks, tomēr emocionālais stāvoklis viņu ietekmējis tā, ka viņa gan saglabājusi spēju sevi vadīt, taču šī spēja bijusi ierobežota. Eksperte neapstrīd psihiatra atzinumu, ka /pers. A/ bija un ir pieskaitāma, ka bija psihiski vesela, taču kā psiholoģe konstatējusi īpatnēju, specifisku, spēcīgi stipru psihoemeocionālo uzbudinājumu ar agresijas izplūdumu (*3.sējuma 18.-21.lapa*).

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka stacionārajā kompleksajā tiesu psihiatriskajā – tiesu psiholoģiskajā ekspertīzē veiktais pētījums ir pilnīgāks un aptverošāks, tāpēc tam piešķirama lielāka ticamības pakāpe.

No lietas materiāliem redzams, ka apelācijas instances tiesā prokurore ambulatorās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinumu atzina par nepilnīgu, pamatojot, ka kriminālprocesā tika iegūtas papildu ziņas par /pers. A/ uzvedību pirms un pēc izdarītā nozieguma, kā arī lai tiktu veikta padziļināta /pers. A/ emocionālā stāvokļa izpēte nozieguma izdarīšanas laikā, prokurore pieteica lūgumu nozīmēt papildu psihiatrisko un psiholoģisko pētījumu, ievietojot /pers. A/ stacionārā (*2.sējuma 161.lapa*).

Tiesas kolēģija konstatē, ka pēc ambulatorās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes tika nopratināti liecinieki /pers. G/, /pers. F/, /pers. H/ un /pers. I/.

Lieciniece/pers. F/ liecināja, ka viņa kopā ar /pers. G/, pildot Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieka pienākumus, pēc izsaukuma ieradās uz notikuma vietu. Uz viņas jautājumu, kas notika, /pers. A/ konkrētu atbildi nesniedza. /pers. A/ atradās alkohola ietekmē, /pers. A/ nelamājās, taču kāds /pers. A/ bijis emocionālais stāvoklis neatceras (*1.sējuma 192.-194.lapa*).

Liecinieks/pers. G/ liecināja, ka notikuma vietā esošā /pers. A/ izskatījās afekta stāvoklī, jo uzvedās ļoti mierīgi, klusēja (*1.sējuma 195.-196.lapa*).

Lieciniece/pers. H/ un /pers. I/ liecināja, ka viņas bijušas /pers. A/ un /pers. B/ kaimiņienes.

Lieciniece /pers. H/ liecināja, ka viņas klātbūtnē nekādu konfliktu starp /pers. A/ un /pers. B/ nebija. /pers. B/ algotu darbu nestrādāja lietoja alkoholu.

Savukārt lieciniece /pers. I/ liecināja, ka starp /pers. A/ un /pers. B/ ir bijuši konflikti, pēc tiem redzēja /pers. A/ nodarītos miesas bojājumus. /pers. A/ sūdzējās, ka /pers. B/ nestrādā un pārmērīgi lieto alkoholu (*1.sējuma 196.-198.lapa, 2.sējuma 42.-43.lapa*).

Tiesas kolēģija atzīst, ka liecinieču /pers. H/ un /pers. I/ nopratināšanā netika iegūtas jaunas ziņas par /pers. A/ emocionālo stāvokli, par /pers. A/ un /pers. B/ savstarpējām attiecībām. Ziņas par konfliktattiecībām starp /pers. B/ un /pers. A/, par viņu dzīves veidu un par /pers. A/ neapmierinātību par /pers. B/ uzvedību, bija zināmas ekspertiem, kuri veica ambulatoro ekspertīzi.

Liecinieces /pers. F/ sniegtās liecības nav pretrunā ar liecinieka /pers. G/ liecībām, kā uz to norādīja prokurore. Lieciniece /pers. F/ nespēja atcerēties, kāds /pers. A/ bijis emocionālais stāvoklis uzreiz pēc izdarītās slepkavības. Liecinieces nespēja atcerēties notikuma apstākļus, norāda, ka lieciniece vispār nesniedza liecības par /pers. A/ emocionālo stāvokli un tādējādi šādas liecības nevar atzīt par pilnīgi pretējām.

Turklāt Krimināllietu tiesas kolēģija konstatē, ka stacionārā kompleksā tiesu psihiatriskā – tiesu psiholoģiskā ekspertīzē bez minēto ziņu izvērtēšanas, tika veikta padziļināta /pers. A/ psiholoģiskā izpēte un testēšana, kas ļāva noskaidrot /pers. A/ emocionālo stāvokli.

No ekspertu atzinuma redzams, ka nodaļā /pers. A/ atradās no 2013.gada 8.jūlija līdz 2013.gada 6.augustam. Psiholoģiskās izpētes ietvaros /pers. A/ pildīja testus un uzdevumus, no personības izpētes testiem, lietas materiāliem un ekspertējamās paskaidrojumiem tika secināts, ka /pers. A/ ir emocionāli nestabila personība, kurai sociālās dzīves gaitā, sociālais statuss, paziņu loks, pašrealizācijas mērķi un veidi pamazām, sākot no 1995.gada līdz 2010.gadam, ir lejupslīdējuši, samazinājušies, sašaurinājušies. 2010.gadā viņa bija bez darba, sociāli nepiesaistīta persona. Dzīvojot ar cietušo /pers. B/ abi divi lietojuši alkoholiskos dzērienus, bieži konfliktēja, strīdējās, gadījās, ka arī kāvās. /pers. A/ faktiski uzturēja /pers. B/ uz sava rēķina. Konflikta attiecības veidojās pakāpeniski un apmēram no 2008.gada /pers. A/ notika emocionālā sasprindzinājuma pieaugums, ar emocionālu pārdzīvojumu, apvainojumiem, pazemojuma sajūtām, morālām ciešanām no /pers. B/ viņa asociālās uzvedības dēļ. Alkohola lietošana nekādā mērā nevarēja samazināt emocionālā sasprindzinājuma pieaugumu. /pers. A/ apmēram 3-4 mēnešus pirms 2010.gada marta nolēma izšķirties no /pers. B/, dzina viņu prom, cietusi no skandalozas uzvedības, bet izvairīties no viņa /pers. A/ neizdevās. Ieilgusi emocionālā sasprindzinājuma stāvoklis kārtējā konfliktā ar /pers. B/ izlādējās kā agresijas darbības pret /pers. B/. Alkohola reibuma stāvoklis ietekmēja emocionāli nestabilo /pers. A/ personību, „noņēma sociālās bremzes", pastiprināja jau pastāvošo emocionālo sasprindzinājumu līdz kritiskam līmenim, tādējādi atvieglojot izlādēšanos ar agresiju. Izlādēšanās ar agresiju notika pēkšņi, tai ir impulsīvs raksturs, un apziņas sfēra tajā brīdī varēja nodrošināt tikai daļēju ekspertējamās darbībām kontroli un regulāciju.

Krimināllietu tiesas kolēģija norāda, ka prokurore nepamatoti atsaucās uz juridisko literatūru (*Valentija Liholaja. Noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija: Likums. Teorija. Prakse. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2007, 171.-172.lapa*), kurā norādīti nepieciešamie nosacījumi – emocionālais sasprindzinājums, emocionālais uzbudinājums, frustrācija, panikas izjūta, lai iestātos fizioloģiskais afekts.

Apelācijas instances tiesa vērš uzmanību, ka konkrētajā gadījumā nepastāv strīds par to, vai noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā /pers. A/ atradās fizioloģiskā afekta stāvoklī, bet gan par to, vai viņa atradās citā – spēcīgā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī, kas izlādējās ar agresiju.

Psiholoģijas eksperte I.Samoilova norādīja, ka jābūt emocionālajam uzbudinājumam, emocionālajam sasprindzinājumam, frustrācijas stāvoklim un anomālajam psihofizioloģiskajam afektam, tad, esot kādam no šiem četriem stāvokļiem, to pielīdzina afekta stāvoklim.

Tiesas sēdē prokurore neminēja apstākļus, kas būtu par pamatu, lai apšaubītu ekspertes I.Samoilovas kvalifikāciju vai kompetenci, kā arī prokurore neapšaubīja ekspertes atzinumu pēc būtības tā nepamatotības, būtisku nepilnību vai metodiska raksturu kļūdu dēļ un nepieteica lūgumu par atkārtotas tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes veikšanu.

Krimināllietu tiesas kolēģija arī nekonstatē apstākļus, kas būtu par pamatu ekspertes atzinuma un ekspertes liecību apšaubīšanai.

Augstākās tiesas 2009/2010 Tiesu prakses apkopojuma krimināllietās par slepkavībām (Krimināllikuma 116.-118.pants) 9.1. punktā norādīts, ka lai slepkavību kvalificētu saskaņā ar Krimināllikuma 120.pantu, jākonstatē, ka citas personas tīša nonāvēšana izdarīta stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kas ir īslaicīgs un spēcīgi izteikts stāvoklis, īslaicīga intensīva emocija, kas ieņem valdošo stāvokli cilvēka apziņā un zināmā mērā neļauj tam kontrolēt savu rīcību un vadīt to.

Ievērojot minēto, secināms, ka izšķirošs nosacījumus, lai atzītu slepkavību par izdarītu mīkstinošos apstākļos, ir vainīgā īpašais emocionālais stāvoklis nozieguma izdarīšanas brīdī, kas mazina iespēju kontrolēt savu uzvedību un nezaudēt pašsavaldīšanos.

No stacionārās kompleksās tiesu psihiatriskās – tiesu psiholoģiskās ekspertīzes atzinuma un ekspertes liecībām secināms, ka /pers. A/ atradusies spēcīgā un stiprā emocionālā sasprindzinājuma stāvoklī un pielietotā pret /pers. A/ vardarbība no cietušā puses, izraisīja /pers. A/ agresiju, kuras laikā viņa nespēja pilnā mērā kontrolēt savu rīcību un mērķtiecīgi virzīt uz vēlamo mērķu sasniegšanu. Nevis apziņa vadījusi apsūdzētās rīcību, bet gan emocijas.

Tādējādi Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ izdarītās noziedzīgās darbības atbilst Krimināllikuma 120.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai.

Apelācijas instances tiesa atzīst par nepamatotu aizstāvja argumentu, ka /pers. A/ nosakāms ar brīvības atņemšanu nesaistīts sods, kāds paredzēts Krimināllikuma 120.panta likuma redakcijā no 2013.gada 1.aprīļa. Augstākā tiesa, izskatot apsūdzētās /pers. A/ aizstāvja kasācijas sūdzību un prokurores iesniegto kasācijas protestu, 2017.gada 7.februāra lēmuma 9.2.punktā sniedza savu atziņu par Krimināllikuma 5.panta otrajā daļā noteiktā labvēlīgākā Krimināllikuma atpakaļejoša spēka piemērošanu konkrētajā gadījumā.

No kasācijas instances tiesas lēmuma secināms, ka 2012.gada 13.decembra likumā „Grozījumi Krimināllikumā" ir ietverti arī Pārejas noteikumi, kurā noteiktas labvēlības principa piemērošanas robežas. No Pārejas noteikumu 4.punkta izriet, ka personas, kuras noziedzīgu nodarījumu izdarījušas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, sodāmas saskaņā ar tām Krimināllikuma normām, kuras bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, ievērojot šajā Pārejas noteikumu punktā norādītos nosacījumus. Savukārt Pārejas noteikumu 6.punkts attiecas tikai uz brīvības atņemšanas sodu, un tiesai, konstatējot, ka par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, nosakot brīvības atņemšanas sodu, tas ir jāņem vērā.

Tādējādi Augstākā tiesa atzina, ka, nosakot sodu par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts līdz šā likuma spēka stāšanās dienai, personai nav piemērojami tādi soda veidi, kas par konkrēto noziedzīgo nodarījumu nebija paredzēti sankcijā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 589.panta pirmajai daļai likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas lēmumā, ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna.

Krimināllietu tiesas kolēģija, nosakot /pers. A/ brīvības atņemšanas mēru ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un nodarīto kaitējumu, apsūdzētās /pers. A/ personību, /pers. A/ atbildību pastiprinoša apstākļa esību.

Tiesas kolēģija konstatē, ka /pers. A/ Krimināllikuma 120.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīja ar tiešu nodomu. Šādam nodoma veidam piemīt augsta kaitīguma pakāpe.

Izvērtējot apsūdzētās /pers. A/ personību tiesas kolēģija konstatē, ka apsūdzētā agrāk nav sodīta (*1.sējuma 123.lapa*), strādā algotu darbu (*2.sējuma 4.-8.lapa, 4.sējuma 26.lapa*), par apsūdzēto saņemtas pozitīvas atsauksmes (*1.sējuma 157.-161.lapa)*, tāpat apelācijas instances tiesa ņem vērā ziņas par apsūdzētās veselību (*1.sējuma 125.lapa, 3.sējuma 2., 3.lapa*). Apelācijas instances tiesā papildus iesniegtas apsūdzētās /pers. A/ personību raksturojošas ziņas – /pers. A/ raksturojumi no darba vietas SIA /Nosaukums A/ un biedrības /Nosaukums B/, konsultanta slēdziens no VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca" par /pers. A/ veselības stāvokli (*4.sējuma 230.-232.lapa*).

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka nav konstatējami /pers. A/ atbildību mīkstinoši apstākļi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu par /pers. A/ atbildību pastiprinošu apstākli apelācijas instances tiesa atzīst to, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē. Minētais atbildību pastiprinošais apstāklis gūst apstiprinājumu ar medicīniskās pārbaudes protokolu alkohola ietekmes (koncentrācijas) noteikšanai (*1.sējuma 127.lapa*), no kura secināms, ka 2010.gada 29.martā plkst.00.45 /pers. A/ atrodas alkohola reiburna stāvoklī, viņas asinīs atrastas 2,87‰, bet urīnā- 3,22‰ etilspirta. Ar liecinieku /pers. D/ un /pers. C/ liecībām, ka /pers. A/ 2010.gada 28.marta vakarā lietoja alkoholu. Par alkohola lietošanas faktu, pirms noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, liecināja arī pati /pers. A/ (*1.sējuma 87.-90.lapa, 2.sējuma 70.-75.lapa*).

Lemjot par brīvības atņemšanas soda apmēru, apelācijas instances tiesa ņem vērā, ka ar 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", kas stājās spēkā no 2013.gada 1.aprīļa, Krimināllikuma 120.panta sankcijā paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, iekļaujot panta sankcijā īslaicīgu brīvības atņemšanu. Tādējādi atbilstoši pārejas noteikumu 6.punktam ir samazināms brīvības atņemšanas soda apmērs par apsūdzētās izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Tiesas kolēģija ņem vērā Kriminālprocesa likuma 14.pantā noteiktās tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka neattaisnota lietas novilcināšana notikusi tiesas izmeklēšanā. No lietas materiāliem izriet, ka kriminālprocess uzsākts 2010.gada 28.martā, bet krimināllieta pirmās instances tiesā saņemta 2010.gada 29.jūlijā (*1.sējuma 1., 140.lapa*). Savukārt pirmā tiesas sēde nozīmēta tikai 2011.gada 16.februārī, kā rezultātā tika pieļauta ilgstoša lietas dīkstāve. Kopumā pirmās instances tiesā līdz 2013.gada 14.februārim nozīmētas 9 tiesas sēdes, no kurām 3 atliktas, divas reizes aizstāvja slimības dēļ, bet vienreiz liecinieku neierašanās dēļ (*1.sēj. 147.-148., 166.-179., 189.-204., 240., 241.lapa, 2.sējuma 28., 29., 35.-45., 64.-76., 99.-108., 110.-111.lapa*).

Rīgas apgabaltiesā krimināllieta saņemta 2013.gada 15.martā, pirmā tiesas sēde nozīmēta 2013.gada 26.jūnijā, kurā apmierināts prokurores un aizstāvja lūgums par stacionārās kompleksās tiesu psihiskās – psiholoģiskās ekspertīzes noteikšanu /pers. A/. Kopumā lietā nozīmētas 4 tiesas sēdes (*2.sējuma 140., 161.-163., 201.-207.lapa, 3.sējuma 18.-29., 53.-56.lapa*). Laika posmā no apelācijas instances tiesas sprieduma 2014.gada 12.maijā līdz šī sprieduma taisīšanai (2018.gada 10.oktobris) lieta apelācijas instances tiesā skatīta vēl trīs reizes.

Tādējādi pirmās instances tiesā pieļautā neattaisnotā lietas dīkstāve, pirmo reizi nozīmējot lietu izskatīšanai, un ilgstoša lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā dod pamatu atzīt, ka konstatējams nozīmīgs apsūdzētās tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums.

Lemjot par Krimināllikumā paredzētajām tiesiskajām sekām sakarā ar tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā neievērošanu, apelācijas instances tiesa ņem vērā kriminālprocesa ilgumu un neattaisnotas novilcināšanas raksturu, noziedzīgā nodarījuma raksturu, noziegums izdarīts ar tiešu nodomu, apsūdzētās personību, kas raksturota labi, viņas veselības stāvokli, atbildību pastiprinoša apstākļa esību, to, ka lietā nav atbildību mīkstinošu apstākļu un soda mērķi.

Ievērojot minēto, Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētajai /pers. A/ piemērojams Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punkts, mīkstinot brīvības atņemšanas termiņu par vienu gadu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētajai /pers. A/ nav nosakāma nosacīta notiesāšana. No Krimināllikuma 55.panta pirmās daļas secināms, ka, izlemjot jautājumu par nosacītas notiesāšanas piemērošanu, jāņem vērā ne tikai apsūdzētās personība, bet arī noziedzīgā nodarījuma raksturs un nodarītais kaitējums, /pers. A/ izdarīja noziegumu, kas izraisīja cilvēka nāvi, turklāt /pers. A/ Krimināllikuma 120.pantā paredzēto noziegumu izdarīja ar tiešu nodomu. Noziedzīgs nodarījums izdarīts stiprā alkohola ietekmē.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu, soda izciešanā ieskaitāms /pers. A/ apcietinājumā atrašanās laiks no 2010.gada 28.marta līdz 2010.gada 30.martam (*1.sējuma 23.-30.lapa*).

Apsūdzētajai /pers. A/ piespriests brīvības atņemšanas sods, tāpēc lai nodrošinātu sprieduma izpildi, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 241.panta trešajai daļai apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētajai /pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā – atstājams

negrozīts.

Lietā par lietiskiem pierādījumiem atzīti papīra maiss ar halātu, asins paraugs, kartona kaste ar nazi, skolas dienasgrāmata un deviņas lapas ar rokraksta tekstiem, kuriem nav vērtības. Tādējādi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 5.punktam pēc sprieduma stāšanās spēkā minētie lietiskie pierādījumi iznīcināmi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 2.punktu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Atcelt Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 15.februāra spriedumu par /pers. A/ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 116.panta.

/pers. A/ atzīst par vainīgu Krimināllikuma 120.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt, piemērojot Krimināllikuma 49.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu 10 (desmit) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu, soda izciešanā ieskaitīt /pers. A/ apcietinājumā atrašanās laiku no 2010.gada 28.marta līdz 2010.gada 30.martam.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – nodošana policijas uzraudzībā, atstāt negrozītu.

Pēc sprieduma spēkā stāšanās lietiskos pierādījumus – papīra maisu ar halātu, asins paraugu, kartona kasti ar nazi, skolas dienasgrāmatu un deviņas lapas ar rokraksta tekstiem, iznīcināt.

Nolēmumu kasācijas kārtībā var pārsūdzēt 10 dienu laikā no tā pieejamības dienas Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Pilns nolēmums pieejams 2018.gada 5.novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis A.Uminskis
Tiesnese L.Poļakova
Tiesnese Ž.Vēvere